

Zondag 7 september 1969
Antwerpen, Avonddienst.

Ruth 1:1-7a

I. Stil Gebed

2. Votum

3. Groet

4. Lied Gezang 95/I en 2

5. Gebed

6. Schriftlezing en Tekst RUHT I/ I - 7 A. en 4/ I3 -I7.
+ Lied :

7. ~~Lied~~ Verkondiging

8. Lied Geza ng ~~105~~ I06 / 2

9. Belijdenis + Psalm ~~134~~ / ~~1~~, ~~2~~ ~~xxxxxx~~ Gezang 50/3
xxxxxxxx

10 Dankgebed Onze Vader

11. Kollekte Kerk en Diaconie Psalm 33 /8

12. Zegen.

Geliefden in de Heer Jezus Christus.

U kent dit overbekende verhaal

Door Israel nog altijd zo trouw gelzen op de grote feesten

Dit verhaal, dat ^{het} zo echt in september ^{van} wat lokaliseren
in de oogsttijd

nu ja, voorzover wij moderne stadsmensen nog iets van tijden en
seisoenen afweten.

voorzover wij weten dat nu het meeste koren eraf is
men aan de patatten bezig is en over een goeie maand de bieten.

Maar goed ik zou bij dit verhaal gewoon wat meditatieve aantekeningen
willen maken

gewoon wat terug vertellen, een uitroep teken plaatsen
een ~~hijntje~~ trekken

Neen geen zware preek, dat is zo geladen
dat moet zo aktueel zijn

gewoon wat meelopen met dit verhaal

wat u kent: dat meisje, die vrouw d e Moabitische

die met haar schoonmoeder meegaat

met haar beroemde woorden : Uw volk is mijn volk, uw God
is mijn God, waar Gij zult sterven zal ik sterven.

De woorden waar de duitse kerk een prachtig lied van hebben
gemaakt. Vaak gezongen ~~bij de huwelijksinzegening~~ huwelijksinzegening
Die Ruth die wat schuw achter op het korenveld ~~was~~ ^{aan} areen leest
het veld van de grote Herenboer Boaz

wat een idylle: ze trouwt met die knappe Boaz

wordt grootmoeder van David, wordt terug gevonden in
het nieuwe testament, in het ~~b~~ boek der verwekkingen
van Jezus Christus

Ja, dat is het, dat is de grote lijn

door zichtig niet? ja zonneklaar zie je de rode draad

en je denkt wat ligt het in de bijbel toch allemaal zonneklaar
en doorzichtig en direkt
de grote rode draad GOD, GOD is zomaar te zien
met handen te tasten.

ja denk je: komt er nu eens om

wat een naieve en primitieve voorstellingen *vande Bybel*
wat een afstand tussen het *le*even van die bijbelse mens
en het onze

wat lag het daar direkt en simpel!

er kwam een engel, er kwam een profeet en die zei:

zo zegt de Heere, het is zus of zo

of: het Heere is met U

ach t' was allemaal zo duidelijk de daden en woorden en beslissingen
echt byzonder..

kom er eens om nu!

het is alsof de Hand van de Heer met het jaar zich meer terugtrekt
al naar mate onze kennis voortschrijdt *van experine dat - je moet met*

kom er eensom omdat van die bijbelse mens

je moet nu echt wel ophouden dat jouw kleine bestaatje door Iemand

Hoog en diep boven of onder je zou worden geleid

ach nee, je moet het zelf redden, t is ook beter zo

ach dat gewone leven met de kerk in het nieuws en dat gebeuren en

zus en zo, heel;opwindenden heel gewon

ja in die bijbel staat op elke hoek een profeet en die zegt

God zegt da t het zus en zo is

wat byzonder dat leven

nu hebben we alleen maar het gewone leven: zondag en doordeweeks

bijbel en dominé ~~xxxxxx~~ weinig byzonders

alleant' gewone leven

de een gaat naar amerika, de ander is in dialoog, intussen krijgt
 de vierde een kind, de vijfde gaat studeren, de zesde koopt een huis
 de zevende maakt een film over het middenoosten
 de achtste vormt de synode
 en verder eten we allemaal en werken en slapen en ontspannen ons
 dat gewone leven vol grote zorgen en grote gesprekken

met vietnamvermoeidheid en de theevisite, het borreltje
 en een partijtje biljarten in de stad

stille tijd denk ^{je} zonder grote woorden zonder zieners en profeten
 en wij voor ons, wij spelen ook ons rolletje met de millioenen
 onze kleine rolletjes

u en ik wij zitten er wat tussen in met ons gewone leventje

ja en nu dacht ik dat het nu in dat boekje RUTH D A A R O M

J U I S T gaat

ja dit eenvoudige verhaaltje vol van het kleine alledaagse
 de moeilijkheden straks met de B;T;W. het slubten van een fabriek
 tot grote ergernis van de va kbond ,

iets opzettann , trouwen, wat armoe, de do od op het venster
 een advocaat en een rechtzaak en telstlet te

een heel gezellige kraamvisite

dat is toch dat boekje ? of niet soms een doodgewone tijd

met een enkel uitschietertje van de een of andere richter

die de voorpagina's van de kranten even vult

en verder wat kampljes *Queen Victoria*

weet/ De Heere God komt in feite helemaal niet op de voorgrond
 tis echt de tijd van eli, die denkt wanneer God roept:

hé wat hebben die jonge gasten tegenwoordig gekke dromen
 ze horen stemmen

echt de tijd waarop de wet wat op het droge ligt te zieltoegen
 waar ieder maar wat moet zien klaar te komen met de moraal de wet

Zachraia de profeet zegt ergens: dit is de dag der gewone dingen

dat is het echt: dag van de gewone dingen

laten we zeggen: uw en mijn leven

een gezinnetje uit de stad

nu ja toevallig een gezinnetje uit een ~~stad~~ dorpsstadje

Bethlehem, stadje van graancultuur, graansilo's, graanmaaldereien
typisch alles in de concumptief industriële sfeer

een gezinnetje/ man, vrouw, twee jongens

zomaar een geschiedenisje uit onze tijd

wat moeilijk allemaal met de conjunctuur, wat schraal, wat

dreigend allemaal, spionage, ^{schandaal} schalen, schandaaltjes

een feestje in begin september, een accident

en van mond tot mond langs de huizen van die straat

heb je t' gehoord zeg *die gewoon lief*

en toch, toch door al die gebeurtenissen loopt er een lijntje

welke? die van de gedurige orde Gods

zomer en winter, voorjaar en de a.s. herfst, liefde en huwelijk

hé t' gaat gewoon door

dacht ik zo deze week: in de vooravond door het bruisende, afschuwelijk

grote en onsaamhangende brussel met weinig hart

de volgende morgen wat door de laantjes naar Pulderbos

wat ploegen, wat mensen die de pattaten rooien

en die eerste neerdwarrelende bladen op de kap van je auto

een ouder worden mens, aftakelend, verkalkend

een kind nog nat van de geboorte *- Tach orde die door gaat!*

t gewonen leven. wat zou je er achter zoeken ??? Niets !!!

wie zou wat zoeken achter die praatjes van deze mensjes aan tafel *P + warm*

zoeken achter hun beslissingjes van dit gezinnetje

een rode draad? ziet u het

wat zit er achter, waar ging het om bij hen? Waar het bij u omgaat!

worden
wat moet Chiljon ~~makken~~, moet Machlon niet eens een ~~le~~gen tent
hebben.. Er moet toch eindelijk eens een mooi cadeautje voor Naomi
gekocht worden
want zie toch eens, wat is het toch een ongelofelijk ~~knn~~ knappe meid
voor haar 40 jaar

IN DIE DAGEN DAT DE RICHTERS RICHTTEN, ZO GESCHIEDDE HET
DAT ER HONGER WAS IN HET LAND
TOEN TROK EEN MAN VAN BETHLEHEM JUDA MET ZIJN VROUW EN BEIDEN ZONEN
WEG OM ALS VREEMDELING TE VERKEREN IN HET VELD VAN MOAB .
DE NAAM VAN DE MAN WAS ELIMELECH DE NAAM VAN ZIJN VROUW NAOMI
EJN DE NAAM VAN DE BEIDEN ZONEN MACHLON EN CHILJON
EFRA THIETEN UIT ~~XXXXXXXX~~ BETHLEHEM IN JUDA
EN IN HET VELD VAN MOAB AANGEKOMEN BLEVEN ZE ALDAAR ...

-----
gewoon, gewoon. Honger, lege schuren, geen verdienste
beurs slap, veilig gesloten weinig handel
wat daarvan te zeggen: Honger ?
t' wordt gewoon gezegd. Niet overdreven; niet: verschrikkelijke honger
neen gewoon: honger

want dat is toch niet te zeggen: als je op straat staat na ' 27 jaar
op de zelfde fabriek te hebben gezeten

t is toch niet te zeggen: heel die misoogst , al dat werk voor niks
de spot over de wet dat de mens leven zal

wat doet ' ie ? hij vertrekt

"
" Vrouw we gaan hier weg. Openbare onderstand mij best. Maar ik heb er
geen zin in "

Honger. Geen emplooi. Daarom ? weg !!!

een triets besluit zegt U; zeker

Honger was er ; en daarom gaat het verhaal heel logisch verder: Weg

weg uit t ' land der belofte

weg uit ~~de velden~~ t' land van efratha

weg van de sabbath

naar de velden van Moab Uit een land naar een veld

Wel een verschil. ja er is tenslotte maar één land

en de rest ? ach dat is een veld, een open vlakte

waar het gruwelijk kan groeien en bloeien

-----

wat ervan te zeggen, als iemand zegt

hier is niks en ik ga weg

Hier is geen brood en in Moab wel, dan ga ik

wat daarvan te zeggen?

daar is veel van gezegd in t ' stadje, in t café, bij de koffie

in de pauze, na de ~~synx~~ godsdienstoefening

de een zegt : hij is een lafaard. de ande~~m~~nder doet er een schepje

boven op en zegt: hij is een ongelovige

een derde : hij brengt zijn vrouw en kinderen in gevaar

er wordt toestemmend geknikt

niet door allen: er zijn er die zeggen:

jullie zijn lafaards, hij durgt, en hij gaat in geloof

-----

ach t' is niet simpel elkaars daden en beslissingen te beoordelen

je hebt zomaar kortsluiting

hoe ligt dat met Elámelechs daad: Trouw of ontrouw? Geloof ongelooft

de bijbel laat ons netjes met deze vragen zitten

eerst een paar duizend jaar ¹⁹⁰⁰ later~~x~~, schijnen ze het dan allemaal zo goed te weten

er is een waarschuwing elkaar te beoordelen. wees voorzichtig

misschien mag je vraagtekens zetten achter bepaalde beslissingen

wordt dit uit geloof gedaan ?

voorzichtigheid leer je uit deze geschiedenis

we weten niet zoveel

Zonder dat er nu zo nadrukkelijk staat: ZO ZEGT DE HEERE GOD

wordt dit gezinnetje als met onzichtbare hand toch heel voorzichtig
vástgepakt en in dienst genomen

op zeer verborgen wijze

t'zal heel het oude testament bepalen

t' gewone leven, dag van de kleine dingen....

nu ja nu ja;;wie weet op een gegeven ogenblik wat groot wat klein is?

-----
geloof ongelooft ???

maar moet Elimekech dan niet zorgen, hij heeft toch verantwoordelijkheid

Heet deze man niet ELI MELECH dat betek~~ent~~/

MIJN GOD IS LEIDER IS HERDER IS VOORTEKKER IS PADVINDER
gaat hij dan niet in geloof dat God zal vooropgaan ?

gaat hij niet al zingend

die wolken lucht en winden wijst spoor en loop en baan

zal ook wel wegen vinden, waar langs mijn voet zal gaan ?

offfe moet hij dat maar niet zingen, zo bij zijn zelfgenomen beslissing ?
ja wie zegt hier links, wie rechts, wie zwart, wie wit ???

nu ja, wij maken welleens terecht opmerkingen: is dit uit geloof ?
maar wat hebben we vroeger al deze zaken van het gewone leven toch
uitgekloven geregelementeerd, laten knellen door de zede.

E gaat. Ja als vreemdeling

dat maakt ons voorzichtig om te oordelen

E gaat als Abraham als vreemdeling. Dat is vreemd blijven aan dat
andere veld, andere land andere gewoonten en eigen blijven aan
eigen volk eigen dag en God

E. Gaat. een trieste beslissing om uit Bethlemen te gaan

Broodschoor, Korenhuis, Welvaartsst^{aan} ^{Californië} ~~Californië~~ weg te gaan
weg uit effratha u weet wel dat is de herinnering aan de eufraat
die door het paradijs liep weggaaan.

weg uit de eufraathlanden

nu ja is het ook geen afschuwelijke spot

in bethlehem wonen in de eufraattuin en geen hap brood, geen lepel
rijst, geen appeltje voor de derst hebben

waar is dan die God van Israel met zijn enorme beloften van
druiventrossen door 2 man niet te dragen ??

ja de weegschaal u bemekrt het slaat naar alle kanten

Gaat Elimelech niet in het geloof, da t God overal is ook in Moab ?

of is het ongeloof . Abraham ging t heidendom uit, hij erin

ach wat weten we weinig van elkaar
moeilijk elkaar recht te beoordelen

de stad slaat de plank ook mis en de gemeente ook

ook al praat men erover of men het van Elimelech zelf weet

E. GAAT KRACHTENS HET DAAROM VAN DE HONGER

KRACHTENS DE GEWONE BESLISSINGEN VAN HET GEWONE KLEINE LEVEN

kreeg E een stem uit de hemel, een briefje , een openbaring ??

niks ervan. krijgt u ze ???

-----
hij gaat vanwege de boterham. Triest ? ja. maar blijven is zelfmoor d.
nu u weer !

Daar gaat Hij wiens God Mannan ^{deed} doet regenen in verre ^{wereld} tijden

naar ~~xxxxxx~~ de velden waar gewoon om tarwe groeit

Is dat de spot van Moab met Effratha, het paradijs

is dat de spát van die aanvechter daar een eeuw of wat later

toe dan als je zoon Gods bent maak dan brood t kost je niks ..

is dat de spát van Moab veel later
 nou jullie dan met die nieuwe aarde waar jullie het al eeuwen over
 hebben, met die leeuw en dat lam, met die vette maaltijd voor iedereen
 komt er nog eens wat van dat Paradijs
 of houden jullie eens op met dat vergif . *dat opium vromd kalh*

-----
 o, die ervaringen van Macht en Machteloosheid
 die ervaringen die allemaal zo lijnrecht opbotsen tegen die prachtige
 dingen van het evangelie
 dat eeuwige zwijgen, dat alles

-----
 en toch in dit alledaagse bestaantje met die gewone beslissingen
 die gewone daden, niet gelovig, niet onge lovig, niet zwart niet wit
 niet te beoordelen;;; daar en niet anders is toch God bezig
zijn Heil door te zetten, ons te redden

luistert u nog even verder:

ze waren in Moab gebleven ....ook toen de honger in Kanaan aever was
 ja wat wilt u....ze hadden terug kunnen gaan

ze bleven wat hangen.. ze waren van plan weer terug te keren
 tenslotte ging hij als vreemdeling..^maar hoe gaat zonder een rechtsstr
 streekse bedoeling gebleven.. hoe gaat het
 en de tijd vliegt voorbij . ze hadden overwinterd en overzomerd
 zullen we weer terugaan? ja daar moeten we het maar eens over hebben
 ja hoe gaat het je bent van plan verandering in de situatie te brengen
 we zullen en zullen: "ze bleven aldaarin het veld van Moab.

dit is wel duidelijk, dit is toch nâett zo best

als het grote heimwee naar dat Efratha sterft

*dat heimwee naar die toekomst van God, die heimwee naar die berg met
 vette spijzen, dat heimwee naar die éne optocht des herh.*

als dat heimwee sterft

ach dit is allemaal niet zo best

en we kunnen het zo begrijpen

het moet allemaal eens veranderen in dat bestaan

maar t' blijft zo hangen... tot.... tot ... *ja bot*

~~de~~ die steen in het water *valt*

maar waar valt 'ie niet in het water? *enon ste*

TOEN STIERF ~~MIJN~~ MIJN GOD? IS TREKKER .... DE MAN VAN NAOMI

ZODAT DEZE MET HAAR 2 ZONEN OVERBLEEFW

de naald wankelt hier even, bij de dood, bij de begrafenis

en dan ??? ja dan.

Nu wat Pa nog wat heeft tegen kunnen houden, daar ziet Ma geen kans toe

Pa Die wilde voor zijn jongens nog eens terug

Trouwen, huwen!!! wat is er voor verkeerds aan ?

een jongen en een meisje . wat voor kwaad steekt er achter ?

is het niet heel normaal ???

Trouwens Pa heeft ons hier gebracht; t'Zal ons een zorg zijn

Wat weet ik nog van Bethlehem. Trouwens zo heerlijk was Bethlehem ook nie

wat hebben ze geroddeld, toen we vertrokken

wat is dat wereldje klein en bekrompen

Machlon en Chilion stappen in het huwelijksbootje

met meisjes van Moab...

Heidense vrouwen, slechte vrouwen ?

Tut tut tut... voorzichtig voorzichtig met onze gevolgtrekkingen

Ze weten in ieder geval wat T R O U W is *deze meisjes uit Moab. Inkt meer!*

een ding is zeker: het is natuurlijk wat anders dan bij anderen

of ~~het~~ nu vrijdagavond vo or de sabbath die sfeer er is ??

of het nu allemaal met een cm. wordt gemeten ? de grenzen ??

zijn die jongens dan halve heidenen geworden ?

welneen dat hoort u mij toch niet zeggen ?

misschien alleen dat heimwee wordt minder en minder
dat verhaal van Ga uit uw land en uit uw maagschap komt meer en
meer in de spreekjesfeer te recht

t' raak zo achterhaald, t' is zo passé die vreemde sfeer
rond de sabbath, *exodus etc.*

en wat gaat het dan snel. t' is maar één stap *van de verteller*

~~voor de verteller~~, van het moment, dat je lang en slank en vroolijk
op die foto staat *en* dat je zwaarlijvig in elkaar zakt

EN MACHLON EN CHILJON NAMEN ZICH VROUWEN U IT MOAB

DE EEN HEETTE ORPA DE ANDER RUTH

EN ZIJ WOONDEN DAAR ONGEVEER TIEN JAAR

TOEN...TOEN STIEREVEN OOK DIE TWEE

tien jaar wat een tijd, een moment

Een paar jaar hard werken, inburgeren je bestaan opbouwen
geld vergaren;;;er zijn geen kinderen *ook* wat reisjes door Moab

en voor het grote heimwee krachtig kan worden ,,is het voorbij

ik vertel de schrift hier ma ar wat na

maak geen tpepassingen

daar waarschuwt dit boekje je zo vo or

de verteller steekt het vingertje niet op naar ons om te leggen :

nu zien je maar - weet u wel vroeger de preekjes-

ja, ja wie God verlaat heeft smart op smart te vrezan

ja, ja zeiden we vroeger: wie Gods oordeel - die honger wil ontlopen-

loopt het recht in de armen; net als Jona

net als die jongens uit nederland die emigreerden naar

amerika;;ze konden naar Korea en Vietnam

tut tut tut wees toch voorzichtig

Gods hand die drie Doden . Deze drie dubbele dood doorzichtig???

maar wat moet die man dan ongetrouwd, die Boaz ?? *in dat land wachten*

heerlijk gemeente dat gewone leven wemelt van de simpelen onbegrijpelijke

Naomi ....madeliefje ...Schoonheid ...een ruine, een zwart geblakerd
afgebrand huis.

"Toen maakte Naomi zich op, zij met haar 2 dochters en keerde teug
uit het veld Moab. Want ze had gehoord in het veld van Moab, dat de Heer
naar zijn volk had omgezien door hun brood te geven "

waarom nu pas? weer om het brood ? om een verzorgd weduwschap ?

waarom heert ze pas nu dat God weer brood gegeven heeft

Waarom die traagheid ? waarom keert ze terug? Berouw Geloof Ouderdom
ja wie zal het hart van de mens peilen

Naomi = Mara ~~Bitterkruid~~ Bitterkruid

Noodlotsmens.

-----
de twee meisjes gaan mee. Waa rom ? uit pietefix ? das een pluspunt
omdat ze geboeid zijn door Naomi's geloof ?

t kan best zijn: waar anders haalt Ruth die wijsheid vandaan:

uw God mijn God

waarom mee: liefde trouw, pieteit, geloof ?? wie zal het ontwarren;
in ieder geval zegt de verteller ons bij voorbaat: daar is een plan
een rode draad. en geen noodlot

Dat ziet Bitterkruid niet. Toch een plan Bitterkruid zal een van ver
halen en brengen in het Rijk. Ze zal Niets tot Iets brengen

t' gewone leven, een verward kluwen in e en gewoon gezin

maar t laatste woord is DAVID = HEIL= PLAN = HAND

in de strijd om t ' brood, in trouw en ontrouw, in huwelijk en kerkhof
God is bezig op de voren van dat gewone leven zaad te zaaien DA VID
dag van de kleine dingen en toch en dag Gods.

schemerachtige geschiedenis en toch daagt het morgenrood van De Heer

Er is geen Lot. Er is een naam ELIMELECH Mijn God is trekker

dat de kinderen Israels voorttrekke/ ' ' is waar ~~ondanksxbkthsham~~ die
in bethlehem bleven en ondanks die wegtrooken

er is tenslotte geen duegd die Bethlehme rechtvaardigt
geen lot dat het leven bepaalt

Naomi is uitgepraat

Het madeliefje met haar prachtige witte bloembladeren is uitgevallen
verwelkt

een bitterkruid, een zwart geblakerd stompje hout

Maar de verteller is nog niet uitverteld

Elimelech Mijn God is voortrekker

dat het volk Gods verder trekke

Daar gaan ze 3 vrouwen, ondanks zichzelf

zo gaan we verder

een onaan zienlijk boekje, deze short story, t' gewone leven:

Maar t' laatste woord is David

t' laatste woord is Een fles Wijn, een Doopsuikers

en in plaats van een rouwgewaad, een witte doopjurk
en ~~omaxxxxxxxxx~~

een oma met toch een kleinkind op schoot.

amen .